

Waterschapsbedrijf WBL voor de rechter wegens fouten bij melden van incidenten

WATERZUIVERING

WBL-bestuurder Arnold Jansen op de rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi) in Weert.

©

John Peters

Sjors van Beek

Justitie treedt op tegen WBL, de Limburgse instantie voor waterzuivering. Dat gebeurt omdat incidenten te laat of op de verkeerde plek gemeld werden. Al eerder grepen handhavende diensten in bij het Waterschapsbedrijf, maar nu komt er een rechter aan te pas.

Simpelveld/Panheel - Het Waterschapsbedrijf Limburg (WBL) wordt voor de strafrechter gedaagd vanwege het onjuist melden van overstortincidenten op zuiveringsinstallaties.

Kennelijk wil het Openbaar Ministerie een voorbeeld stellen. Wij zijn het er echter volledig mee eens dat deze voorvallen niet mogen gebeuren en hebben in het afgelopen jaar fors ingezet op verbetering, en dat gedeeld met het OM.

Arnold Jansen, WBL-bestuurder

Het Waterschapsbedrijf Limburg (WBL) wordt voor de strafrechter gedaagd vanwege het onjuist melden van overstortincidenten op zuiveringsinstallaties. Volgens het Functioneel Parket heeft WBL diverse malen te laat of aan het verkeerde loket melding gedaan als er zaken misgingen bij de waterzuivering. Bij overstorten en overlopen van buffers kan niet of onvoldoende gezuiverd water in het oppervlaktewater of de bodem belanden, met alle milieurisico's van dien. Zo kan flora en fauna sterven als gevolg van zuurstofgebrek en slibafzetting.

Rioolwater

Het WBL is onaangenaam verrast door de vervolging.

„Kennelijk wil het Openbaar Ministerie een voorbeeld

stellen”, zegt WBL-bestuurder Arnold Jansen. „Wij zijn het er echter volledig mee eens dat deze voorvallen niet mogen gebeuren en hebben in het afgelopen jaar fors ingezet op verbetering, en dat gedeeld met het OM”.

Waterschapsbedrijf Limburgs (WBL) is de zuiveringstak van het Waterschap. In Limburg was het tot 1 januari 2025 een apart bedrijf; vanaf die datum is het samengevoegd met het Waterschap, zoals dat vrijwel overal in Nederland al langer het geval is.

WBL beheert zeventien rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) in Limburg. Rioolwater wordt daar mechanisch, biologisch en chemisch gezuiverd en teruggeleid naar het oppervlaktewater.

Als er storingen zijn of als de capaciteit tijdelijk onvoldoende is vanwege hevige regenval, treedt een alarmsysteem in werking. Afhankelijk van het soort incident (lucht, water of bodem) krijgen Rijkswaterstaat, het Waterschap óf de betreffende gemeente of Omgevingsdienst een melding. Dat moet snel gebeuren, zodat de instanties meteen in actie kunnen komen om de milieugevolgen zoveel mogelijk te beperken.

Overstort

In 2022 ging het melden van ongewone voorvallen, volgens het Functioneel Parket, meermaals mis. Op 12 februari en 24 mei dat jaar bij de rwzi in Simpelveld, op 28 september en 27 november bij de zuiveringsinstallatie in Panheel.

Het nog niet volledig gezuiverde water liep daardoor in Simpelveld de Eyserbeek in. De overstort in Panheel belandde in de Slijbeek en vandaar in het Lateraal Kanaal en de Maas. De incidenten werden gemeld aan het Waterschap Limburg, maar volgens het Openbaar Ministerie had dat de betreffende gemeente of Omgevingsdienst – de vergunningverlener - moeten zijn.

Twee incidenten (12 februari en 28 september) werden ook te laat gemeld, aldus het Openbaar Ministerie. „Het doel van de Wet Milieubeheer is om het bestuursorgaan zo spoedig mogelijk te informeren over incidenten, zodat het waar nodig toezicht kan houden en maatregelen kan treffen”, aldus de woordvoerder van het Functioneel Parket. De te late alarmering in Panheel kwam mede omdat de functionaris die dienst had in België woont en tijdelijk geen bereik op zijn mobiele telefoon had. Over het juiste loket om incidenten te melden is – na de bemoeienis van het OM - achter de schermen veel gesproken. Volgens bestuurder Jansen is er altijd op

dezelfde manier gemeld en was er „tot nu toe nooit discussie over”. Inmiddels heeft WBL juristen meermaals naar de zaak laten kijken. De eerste twee adviezen over bij welk loket gemeld moet worden, waren tegenstrijdig; het derde advies schaart zich achter de zienswijze van het OM, aldus WBL-woordvoerder Frans van Neer.

Het Waterschapsbedrijf heeft de meldprocedures inmiddels ook aangescherpt. Alle incidenten worden sindsdien op alle mogelijke plekken gemeld: gemeente cq. Omgevingsdienst, én Waterschap of Rijkswaterstaat. „Voor de zekerheid, óók als het officieel niet nodig is. Die diensten zijn daar niet blij mee”, zegt Martien Conjaerts (tot voor kort directeur Operatie & onderhoud). In 2023 betrof het 83 meldingen van incidenten.

Last onder dwangsom

De strafvervolgning van het WBL komt overigens niet helemaal uit de lucht vallen. Eerder kreeg WBL al meermaals een last onder dwangsom (lod) opgelegd wegens schending van de regelgeving.

In december 2022 legde het waterschap zo’n last onder dwangsom op wegens ongezuiverde lozingen op de Eyserbeek. Dat gebeurde in april 2021 en op

(bovenvermelde) 12 februari 2022. Op die laatste datum liep 700 kubieke meter afvalwater de Eyserbeek in als gevolg van een vastgevroren onderdeel in de zuivering.

Rwzi Weert

In die last onder dwangsom schrijft (toenmalig) dijkgraaf Patrick van der Broeck: 'Waterschapsbedrijf Limburg is een overheidsorganisatie en heeft een voorbeeldfunctie'. Mede om die reden werd de gebruikelijke dwangsom van 2500 euro verdubbeld tot vijftuizend euro per overtreding: 'Een voldoende prikkel om nieuwe overtredingen te voorkomen'. Sindsdien is de dwangsom drie keer verbeurd ofwel 'geïnd': twee keer in 2023, één keer afgelopen jaar. In totaal is 15.000 euro 'boete' betaald.

Ook Rijkswaterstaat legde al eens een last onder dwangsom op. Dat gebeurde in augustus 2020 wegens een aanhoudende serie overtredingen op de rwzi in Weert. Daarbij werden – in de jaren 2016 tot 2019 – tientallen malen diverse grenswaarden van vervuiling overschreden bij het storten in de Zuid-Willemsvaart. Het gevolg was eutrofiëring (vermesting) van de Zuid-Willemsvaart, de Noordervaart en het voedingskanaal richting Peel.

De oorzaak lag mede in talloze (mechanische) defecten die optraden bij de zuivering. Om die gebreken op te lossen werd de zuiveringsinstallatie gerenoveerd, maar volgens Rijkswaterstaat duurde dat allemaal te lang. Bovendien werden ook daarna, in 2020, nog in totaal tien overtredingen vastgesteld. In één geval werd de grenswaarde voor 'zwevende stoffen' met 690 procent overschreden. 'De overtredingen uit het verleden behoren door de renovatie nog niet tot het verleden', concludeert Rijkswaterstaat. 'Of rwzi Weert functioneert zoals het hoort, moet nog blijken'.

De dwangsom werd gesteld op vijftuizend euro per overtreding, tot een maximum van 50.000 euro. In totaal is inmiddels 20.000 euro verbeurd: 15.000 euro in augustus 2022 en vijftuizend euro in september 2023.

De strafzaak dient op 30 januari bij de meervoudige economische kamer van de rechtbank in Den Bosch.